

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
19 aprilie 2024
Clasa a VII-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Era o vreme când credeam că puterile supranaturale există și că trebuie doar să pornești în căutarea lor. Îmi intrase în cap că piatra de sticlă roșie pe care o are Dana de la o broșă a mamei ei e fermecată. Îmi intră asta-n cap și pace. Și o fur. Dorm cu ea sub pernă. Mă uit la ea în soare, ascunsă după coafura bogată a unei tufe. Mă uit așa până ce amesc. Seara o spăl și o hrănesc cu apă. Îmi pun dorințe mici ținând-o strâns în pumn și ele chiar se împlinesc. Mă chinuie doar gândul că am furat-o. Îi spun Danei că am găsit-o pe jos și că am... luat-o. Și ea se învoiește – atât de ușor – să mi-o dea în schimbul unor foi de indigo. Piatra cea roșie își pierde puterea.

Eram convinsă pe la șase ani că am puteri. Când mama întârzia pe undeva, ajungea să-i rostesc numele de trei ori ca să-și facă apariția. Sau spuneam în gând: până număr la șizeci, să vină tata! Și n-apucam să termin și el chiar apărea (da' asta numai câteodată!). Sau, pe stradă, uneori, mă jucam de-a vrăjitoarea. Fixam câte un copil și-mi auzeam gândul „Să cadă!”. Și el cădea. Sau mă uitam în ceafa unei femei și îi porunceam: „Întoarce-te!”. Și ea chiar se întorcea. Țineam degetele încrucișate la spate. Ocheam o victimă, un bărbat cu o plasă în mână: „Să-ți cadă plasa acum. Acum!”. El se uita la mine hipnotizat și lăsa să-i alunec plasa de parcă ar fi fost făcut din mămăligă. Făceam tot soiul de prostii din astea. E adevărat că nu le nimeream mereu, dar trucul îmi ieșea. Asta până într-o zi. Căci tot cojocul își găsește acul. Stăteam într-o după-amiază la o coadă. Aveam vreo 14 ani. O fetiță cu mutră de vulpe mă fixa insistent. Mă uitam în jur și-apoi privirile cădeau pe micuță și ea continua să se uite țintă la mine. Ditamai măgăoaia, mi-am pus mintea cu ea și m-am hotărât să mă uit în ochii ei până o să i se facă rușine și o să cedeze. Da' de unde! Căpoasa, pișpirica își bătea joc de mine sau nu știu ce era cu ea. Mă privea fără să clipească. Aș fi vrut să zâmbesc, dar nu eram în stare. Aia mică nu glumea deloc. M-am simțit brusc atât de obosită, de neliniștită, încât am ieșit din rând și am plecat. O simțeam în spatele meu. Mă și gândeam cum o să-mi poruncească în gând să cad. Ceea ce, bineînțeles, s-a și întâmplat. În plină zi, în plină vară! Aveam de-a face, se vede treaba, cu-o vrăjitoare mică. Cu astea mici nu-i bine să-ți pui mintea. Știam eu.

Fac experiențe: culeg rășină de copac, o topesc, o amestec cu guașă și apă. Încerc să obțin oja pentru unghii și nu-mi iese. Strâng într-un borcan vreo câteva albine. Pun zahăr pe fund, fac găuri de aerisire în capac. Aștept câteva zile să facă miere. Mă-nvârt în jurul lor, mă uit la ele. Nimic. Eșec total. Întreb o prietenă mai mare, de 13 ani, cu ce-am greșit. Și-mi spune scurt și artăgoasă: „Ai greșit de stupidă ce ești”. Nu știu ce înseamnă „stupidă”.

Îmi imaginez că, ținute într-o cutie alături de inele de aur și argint, inelele mele de tinichea, prin înfrățire, prin contaminare, se vor transforma în aur. Aștept câteva luni degeaba. Îmi spun câțiva copii că trebuie să le las acolo un an de zile, într-o cutie de catifea și-n tot acest timp să nu umblu niciodată acolo. Nu am răbdare. Mereu stric experiența.

Țin un ou de Paști, încondeiat, în vitrină. Aștept să se facă tot mai ușor. Înăuntru se coace o bilă de chihlimbar care are nevoie de douăzeci de ani ca să se metamorfozeze, așa am auzit de la copii. Într-o zi, pe când eram cu mama într-o vizită, mi s-a tăiat respirația: într-o vitrină, un castron plin de ouă frumos încondeiate, mici, de bibilică și chiar două mari, de găscă. Și, când am auzit că sunt ouă de mănăstire, mai vechi de douăzeci de ani, vă dați seama ce-a fost în mintea mea o clipă! [...]

Am trei perechi de ochelari de soare. Când lumea devine galbenă, e trist. Când o faci să fie albastră, te-apucă somnul. Dacă e roșie, vezi alte lucruri, ca și cum te-ai afla într-un compot de vișine. Mie îmi place compotul de vișine.

Simona Popescu, *Exuvii*

B.

Să mergi înainte, pur și simplu! Nu te mai gândi atâta! mi-a spus tata odată, când am făcut zece ani. După care a plecat ca din pușcă. Am o fotografie cu el, chiar când pleca. Lănțișorul de aur de la gât îi flutură în urmă și poartă ochelarii de soare pe cap, ca întotdeauna.

Când sosește trenul intercity, îmi iau bagajele. Parcă îl aud pe tata râzând când deschide ușa la Palermo și mă vede stând acolo.

— Ai venit singur din Bochum până aici? Ești o figură, Carlo! Semeni cu mine!

Încerc să nu mai stau pe gânduri – ca la zece ani – și sar în tren fără să mă gândesc. Văd vagoanele ca prin ceață. Ca prin ochelarii mamei. Mai bine, în felul ăsta nu trebuie să mă uit după controlori. Oricum am hotărât că merg fără bilet.

La urcare, stau cu privirea în pământ.

Apoi o iau pe coridor. De la un compartiment la altul, până ajung în vagonul-restaurant. Când mă așez la o masă, trenul deja iese din gară. Nu mă mai pot întoarce.

Trecem prin fața locuinței noastre. Steagul meu italianesc flutură pe balustrada de la balcon. Îl las în urmă. De-acolo de sus m-am uitat toată ziua la trenurile intercity și-așa mi-a venit ideea asta. Acum mă uit la balcon de jos... Măine-seară sunt în Palermo. De fapt, aș fi vrut să fiu înapoi acasă cu tata cu tot. [...]

Un bărbat mă privește ciudat. De parcă și-ar da seama că merg fără bilet. Mă întorc să nu mă vadă; transpir îngrozitor. Aș vrea să pot dispărea pe loc.

Un câine stă între picioarele mele. E al femeii din spate și s-a băgat sub scaun. Mă aplec spre el și-mi bag capul sub masă.

Câinele roade un bilet vechi și mă privește cu ochi blânzi. Îmi plac câinii. Pe el nu-l interesează că sunt gras ori că merg fără bilet. Important e să ai ceva de mâncare. Și nu știu de ce cred toți că am să le dau ceva de mâncare.

Scot o bucată de pizza din buzunarul costumului. Câinele începe imediat să dea din coadă. Deja mă simt mai bine.

— Biletul, vă rog!

Tresar și mă lovesc cu capul de blatul mesei. Se-aude tare, nu glumă! Mi se face rău. Credeam că nu vin controlorii în vagonul-restaurant.

Rămân cu capul sub masă și mă uit la pantofii controlorului și la perforatorul care-i atârână de curea.

— Ajută-mă, câine! șoptesc eu.

Dar câinele înghite bucata de pizza și trece din nou la mestecat biletul vechi.

Controlorul a terminat cu bărbatul de vizavi.

— Bună ziua, biletul, vă rog!

les imediat de sub masă și mă pun drept în fața controlorului. Cravata îmi stă strâmb [...].

— Tinere, biletul!

— L-a mâncat câinele! zic eu dintr-odată.

Sau n-am zis așa ceva? Controlorul se apleacă, de parcă n-ar fi înțeles bine.

— L-a mâncat câinele. Nu e vina mea, mai spun o dată, arătând cu degetul sub masă.

Controlorul se lasă ușor jos și mă uit și eu odată cu el: din vechiul bilet n-au mai rămas decât resturi umede pe podea, și câteva fragmente atârână de botul câinelui.

— N-are nimic..., spune controlorul.

Femeia din spatele meu se întoarce și-și trage imediat câinele de lesă.

— Ce-ai mai făcut, Rudi?! îl ceartă ea.

— A mâncat biletul tânărului! spune controlorul și începe să râdă.

Acum toți ceilalți călători se întorc spre mine.

Femeia îl apucă pe Rudi de ceafă și-i scoate câteva bucăți de hârtie din gură. Dar nu se mai poate salva nimic. Acum toată lumea din vagonul-restaurant râde. În afară de mine și de femeie.

— N-are nimic, câinele a perforat biletul în locul meu, spune controlorul și își vede de drum râzând.

Dar femeia și-a pierdut cumpătul cu totul. Îl ceartă pe Rudi și vrea să-mi aleg ceva de mâncare din meniu, că plătește ea. Mi-e gura uscată și am un nod în stomac. Nu cred că pot să mănânc nimic. Cu toate astea, comand niște prăjituri dolofane cu ciocolată și lapte cu cacao, ca să mă lase în pace.

În cele din urmă nu se mai uită nimeni la mine, așa că îmi atârân sacoul în cuierul de lângă fereastră.

Oliver Scherz, *Nimeni nu-l oprește pe Don Carlo*,
traducere de Iulian Bocai

C.

Ce idee, să-ți faci poșetă dintr-un covor!

În fond, un covor rămâne un covor. Nu a fost creat ca să devină poșetă.

Mă întreb dacă, transformat în poșetă, simte că misiunea sa de covor a eșuat. Poate că nu.

Cu siguranță, poșeta-fostă-covor a lui Mary Poppins nu este o poșetă care a dat greș. Este mai fericită în chip de poșetă decât de covor, fiindcă un covor are doar un „deasupra” și un „dedesubt”. O poșetă are un „înăuntru”.

Iar înăuntru este lumea întreagă.

În versiunea Julie Andrews, are un surâs luminos și liniștitor. În versiunea Emily Blunt, chipul ei este viclean și se pricepe de minune la rezolvat problemele din gospodărie. Dar pe Mary cea din roman, pe adevărata Mary, nu poți să ți-o imaginezi și pace! Este feroce până la indiferență, vioaie și enigmatică până la limita misterului. Pamela L. Travers a fost foarte zgârcită cu restul detaliilor: „semănând puțin cu o păpușă de lemn olandeză” nu prea redă ideea. „Cu mâini și picioare mari” nu ne ajută prea mult. Să știm că va rămâne până ce se schimbă vântul, nici atât. Dar haideți să o acceptăm așa cum e, cât timp rămâne.

Când ajunge la numărul 17 pe strada Cireșilor, în casa familiei Banks (el este bancher în Londra, ca să vezi), hotărâtă să o înlocuiască pe guvernanta care tocmai a dat bir cu fugiții, Mary pare să fie un adevărat dar divin, mai ales pentru copiii familiei: Jane, Michael și gemenii John și Barbara (mai încolo, li se va mai alătura o fetiță). Copiii li se oferă oportunități fantastice de a descoperi alte lumi sau persoane diferite și stranii, care sunt marginalizate în lumea lor: coșari și vânzătoare de prăjiturile, domni bizari care își beau ceaiul pe tavan, păsărărese, polițiști și negustori de baloane. Purtată de vânt, Mary se întoarce în a doua carte din serie, agățată de sfoara unui zmeu.

Pamela Travers, născută Helen Lyndon Goff în Australia anului 1899 și decedată la Londra, în 1996, a fost actriță, poetă, jurnalistă, și a scris poveștile cu Mary Poppins în timp ce se refăcea după o boală foarte gravă: „A apărut ca să mă distreze și a rămas cât să mă convingă să scriu”. Sunt povești care nu au fost gândite pentru copii, „pentru că nu se știe unde se termină copilăria și unde începe vârsta adultă”.

Beatrice Masini, Fabian Negri, *Mary Poppins*,
în vol. *Prietenele pe care ți le-ai dorit și unde să le cauți*,
traducere de Iulia Dromereschi

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

- a) ce-i-lalți, ex-pe-ri-en-țe, co-a-fu-ră.
- b) cei-lalți, ex-pe-ri-en-țe, coa-fu-ră.
- c) ce-i-lalți, ex-pe-rien-țe, coa-fu-ră.
- d) cei-lalți, ex-pe-rien-țe, co-a-fu-ră.

2 puncte

2. Sunt compuse toate cuvintele din seria:

- a) „actriță”, „guvernanta”, „gospodărie”.
- b) „bineînțeles”, „câteva”, „deasupra”.
- c) „fiindcă”, „ceea ce”, „porunceam”.
- d) „prăjiturile”, „îngrozitor”, „olandeză”.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în secvența: „Este feroce până la indiferență, vioaie și enigmatică până la limita misterului.” se află, în ordine, în seria:

- a) *blajină, sensibilitate, candidă*.
- b) *blândă, empatie, zburdalnică*.
- c) *nemiloasă, nepăsare, energetică*.
- d) *tenace, monotonie, energetică*.

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Alcătuieste un enunț cu forma de plural a omonimului cuvântului subliniat: „Când mă așez la o masă, trenul deja iese din gară.”.

2 puncte

5. Scrie un enunț imperativ, în care cuvântul subliniat în secvența: „Stăteam într-o după-amiază la o coadă.” să fie în cazul genitiv, articulat hotărât, numărul singular.

2 puncte

6. Precizează felul verbelor subliniate în secvențele: „Țin un ou de Paști, în vitrină. Aștept să se facă tot mai ușor.”; „Într-o zi, pe când eram cu mama într-o vizită, mi s-a tăiat respirația.”.

2 puncte

7. Formulează un enunț în care cuvântul subliniat în secvența „Strâng într-un borcan vreo câteva albine.” să aibă altă valoare morfologică, pe care să o precizezi.

2 puncte

8. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvențele: „Ai greșit de stupidă ce ești” și „Copiii li se oferă oportunități fantastice de a descoperi alte lumi sau persoane diferite și stranii...”.

2 puncte

9. Construiește un enunț în care un adjectiv propriu-zis din secvența „Într-o vitrină, un castron plin de ouă frumos încondeiate, mici, de bibilică și chiar două mari, de găscă” să fie utilizat la gradul comparativ de egalitate.

2 puncte

10. Rescrie următorul enunț, corectându-l: *Din punct de vedere al pieței, mi-ar plăcea să știți că prețul ouălor și al brânzei sunt în creștere.*

2 puncte

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Prezintă un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare. **6 puncte**
2. Precizează o trăsătură comună celor două personaje-narator din textele A și B, numind mijlocul de caracterizare. **6 puncte**
3. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, un avantaj al lucrurilor care au și „înăuntru”, nu doar „deasupra” și „dedesubt”, pornind de la o idee identificată în textul C. **6 puncte**
4. Motivează, în 50 – 70 de cuvinte, utilizarea limbajului familiar în secvența: „Ditamai măgăoaia, mi-am pus mintea cu ea și m-am hotărât să mă uit în ochii ei până o să i se facă rușine și o să cedeze. Da' de unde! Căpoasa, pișpirica își bătea joc de mine sau nu știu ce era cu ea.”. **6 puncte**
5. Comentează, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței selectate din textul A: „Am trei perechi de ochelari de soare. Când lumea devine galbenă, e trist. Când o faci să fie albastră, te-apucă somnul. Dacă e roșie, vezi alte lucruri, ca și cum te-ai afla într-un compot de vișine. Și mie îmi place compotul de vișine.”. **8 puncte**
6. Cum poate fi depășit un moment dificil? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, valorificând textele A și B. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că personajul-narator din textul A îl întâlnește pe Carlo, personajul din textul B, și îi spune: „Sunt povești care nu au fost gândite pentru copii, pentru că nu se știe unde se termină copilăria și unde începe vârsta adultă.”.

Scrie un text narativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să prezinți cum s-au întâlnit cele două personaje și ce s-a întâmplat ulterior. În redactarea textului, vei integra o secvență descriptivă, de minimum 60 de cuvinte, și o secvență dialogată, de minimum șase replici.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.